



ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดหมู่หนังสือแบบเรียน ที่ใช้ในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จากแบบสอบถามที่แจกให้แก่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน สปช. ในเขตการศึกษา 1 จำนวน 5 จังหวัด รวมทั้งสิ้น 110 กลุ่มโรงเรียน ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 103 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.6 จากนั้นนำมาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science : SPSS) ได้ผลดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ความรู้และประสบการณ์ของครูบรรณารักษ์

- 1.1 อายุ ระดับการศึกษา วิชาเอก (ตารางที่ 1-4)
- 1.2 พื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการจัดหมู่หนังสือที่ได้จากการศึกษาในสถาบันการศึกษา การอบรม และการสัมมนา (ตารางที่ 5-7)
- 1.3 ประสบการณ์ในการทำงาน (ตารางที่ 8-13) ได้แก่ อายุราชการ ตำแหน่งที่เริ่มต้นรับราชการ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานห้องสมุด ความรับผิดชอบอื่นนอกเหนือจากงานห้องสมุด
- 1.4 ขนาดของโรงเรียน (ตารางที่ 14)

ตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์

- 2.1 การจัดเก็บหนังสือแบบเรียนและระบบการจัดหมู่ที่ใช้ (ตารางที่ 15-16)
- 2.2 พื้นความรู้กับการจัดเก็บหนังสือแบบเรียน (ตารางที่ 17-19)
- 2.3 ความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์กับเหตุผลในการจัดแยกหนังสือแบบเรียน (ตารางที่ 20-22)
- 2.4 ประสบการณ์ในการทำงานกับเหตุผลในการจัดแยกหนังสือแบบเรียน (ตารางที่ 23-24)
- 2.5 เหตุผลและผลหลังการจัดหมู่ (ตารางที่ 25-27)
- 2.6 วิธีการจัดหมู่ (ตารางที่ 28-31)

ตอนที่ 3 เป็นการวิเคราะห์

- 3.1 ความสามารถในการกำหนดเลขหมู่หนังสือแบบเรียน (ตารางที่ 32-33)
- 3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดหมู่หนังสือแบบเรียน (ตารางที่ 34-35)
- 3.3 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดหมู่หนังสือแบบเรียน (ตารางที่ 36)
- 3.4 ระบบการจัดหมู่หนังสือที่เหมาะสมตามความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ (ตารางที่ 37)

ผลการวิเคราะห์นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 1

1.1 ลักษณะเฉพาะของครูบรรณารักษ์ ในที่นี้หมายถึง อายุ ระดับการศึกษาและวิชาเอกที่เลือกเรียน จากคำตอบของครูบรรณารักษ์ 103 คน พบว่า จำนวนมากที่สุด (40 คน) เป็นผู้มีอายุระหว่าง 34-38 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 96.2 จากวิชาเอกต่างสาขากัน โดยที่เป็นผู้มีวิชาเอกภาษาไทยมากที่สุด (14 คน) รองลงมา คือ วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และการประถมศึกษา ในจำนวนที่เท่ากัน (12 คน) ครูบรรณารักษ์ที่ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์มีจำนวนสูงกว่าครูบรรณารักษ์ที่มีวุฒิในสาขานี้



ตอนที่ 1 ความรู้และประสบการณ์ด้านห้องสมุด

ตารางที่ 1 อายุของครูบรรณารักษ์

N=103

อายุ	ครูบรรณารักษ์	
	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 27 ปี	5	4.9
27 - 33 ปี	29	28.2
34 - 38 ปี	40	38.8
39 - 44 ปี	20	19.4
44 - 55 ปี	8	7.7
55 ปีขึ้นไป	1	1.0
	รวม	103 100.0

จากตารางที่ 1 พบว่าครูบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 38.8 มีอายุระหว่าง 34 - 38 ปี รองลงมาอายุระหว่าง 27 - 33 ปี มีร้อยละ 28.2 ส่วนครูบรรณารักษ์จำนวนน้อยที่สุดมีอายุ 55 ปีขึ้นไปมีเพียง ร้อยละ 1.0

ตารางที่ 2 วุฒิการศึกษาของครูบรรณารักษ์

N=103

วุฒิทางการศึกษา	ครูบรรณารักษ์	
	จำนวน	ร้อยละ
ปกศ.สูง หรือ พ.ม.	2	1.9
ปริญญาตรีทางการศึกษา	99	96.2
ปริญญาโท	2	1.9
รวม	103	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่าครูบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถามจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 96.2 รองลงมาจบการศึกษาระดับปกศ.สูงหรือพ.ม. ร้อยละ 2.9 เท่ากับจำนวนผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท

ตารางที่ 3 วิชาเอกของครูบรรณารักษ์ ที่ระดับปกศ.สูง หรือพ.ม. ปริญญาตรี และปริญญาโท
N=103

วิชาเอก	ปกศ.สูงหรือพ.ม.		ปริญญาตรี		ปริญญาโท		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บรรณารักษศาสตร์	-	-	12	11.7	-	-	12	11.7
การประถมศึกษา	-	-	12	11.7	-	-	12	11.7
วิทยาศาสตร์	2	1.9	7	6.8	-	-	9	8.7
นาฏศิลป์	-	-	1	1.0	-	-	1	1.0
สุขศึกษา	-	-	3	2.9	1	1.0	4	3.9
ภาษาไทย	-	-	14	13.6	-	-	14	13.6
สังคมศึกษา	-	-	9	8.7	-	-	9	8.7
เกษตรศาสตร์	-	-	2	1.9	-	-	2	1.9
บริหารการศึกษา	-	-	7	6.8	-	-	7	6.8
คหกรรมศาสตร์	-	-	3	2.9	-	-	3	2.9
ศิลปศาสตร์	-	-	4	3.8	-	-	4	3.8
ภาษาอังกฤษ	-	-	4	3.8	-	-	4	3.8
ประวัติศาสตร์	-	-	2	1.9	-	-	2	1.9
ภูมิศาสตร์	-	-	1	1.0	-	-	1	1.0
คณิตศาสตร์	-	-	6	5.8	-	-	6	5.8
พลศึกษา	-	-	8	7.8	-	-	8	7.8
เทคโนโลยี	-	-	1	1.0	-	-	1	1.0
ดนตรีศึกษา	-	-	1	1.0	-	-	1	1.0
สัตววิทยา	-	-	-	-	1	1.0	1	1.0
ไม่ระบุเอก	-	-	2	1.9	-	-	2	1.9
							รวม	103 100.0

จากตารางที่ 3 พบว่าจำนวนมากที่สุดของครูบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถามจบการศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกภาษาไทย ร้อยละ 13.6 รองลงมาได้แก่ วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และวิชาเอกการประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 11.7 เท่ากัน

ตารางที่ 4 วุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ของครูบรรณารักษ์

N=103

วุฒิทางบรรณารักษศาสตร์	ครูบรรณารักษ์	
	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์	76	73.8
ผ่านการสอบวิชาบรรณารักษศาสตร์ในการสอบวิชาชุดพ.ม.	3	2.9
เรียนวิชาโทบรรณารักษศาสตร์ในระดับปกศ.สูงหรือปริญญาตรี	10	9.7
จบปกศ.สูง วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์	2	1.9
จบปริญญาตรีสาขาบรรณารักษศาสตร์	12	11.7
รวม	103	100.0

จากตารางที่ 4 พบว่าครูบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์จำนวน 76 คน หรือร้อยละ 73.8 มีครูบรรณารักษ์เพียง 27 คน หรือร้อยละ 26.2 เท่านั้นที่มีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ ได้แก่ ครูบรรณารักษ์ที่จบปริญญาตรี สาขาบรรณารักษศาสตร์ ร้อยละ 11.7 เป็นผู้ที่เรียนวิชาโทบรรณารักษศาสตร์ในระดับปกศ.สูง หรือ ปริญญาตรี ร้อยละ 9.7 ครูบรรณารักษ์ที่ผ่านการสอบวิชาบรรณารักษศาสตร์ในการสอบวิชาชุดพ.ม. มีร้อยละ 2.9 และจบปกศ.สูงวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ร้อยละ 1.9

1.2 พื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการจัดหม่หนังสือ (ตารางที่ 5-7)

เกี่ยวกับพื้นฐานความรู้ด้านการจัดหม่หนังสือของครูบรรณารักษ์ ปรากฏว่า ครูบรรณารักษ์ที่ผ่านการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุดมี 54 คน และครูบรรณารักษ์ที่ไม่เคยเรียนวิชาการใช้ห้องสมุดมี 49 คน

ในด้านการอบรมหรือการสัมมนาที่ครูบรรณารักษ์ได้รับนั้น ปรากฏว่า จำนวนครูบรรณารักษ์ที่เคยได้รับการอบรมหรือสัมมนามีจำนวน 76 คน ซึ่งมากกว่าจำนวนครูบรรณารักษ์ที่ไม่เคยได้รับการอบรมหรือสัมมนาดังกล่าว ซึ่งมีจำนวน 27 คน สรุปได้ว่า ครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมหรือสัมมนา

แหล่งความรู้เกี่ยวกับการจัดหม่หนังสืออีกแหล่งหนึ่งคือ วิชาการใช้ห้องสมุดซึ่งครูบรรณารักษ์สามารถศึกษาได้ในขณะที่กำลังศึกษาในสถาบันของตน หรือได้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจัดการอบรมขึ้น ได้แก่ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย หน่วยศึกษานิเทศก์ มหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครู เป็นต้น ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลทราบว่า ส่วนใหญ่ครูบรรณารักษ์จะเคยเข้ารับการอบรมวิชาการใช้ห้องสมุด 1 ครั้ง และหน่วยงานที่จัดอบรมมากที่สุดคือ วิทยาลัยครูและหน่วยศึกษานิเทศก์

ตารางที่ 5 วิชาการใช้ห้องสมุดของครูบรรณารักษ์

N=103

รายการ	ครูบรรณารักษ์	
	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยเรียนวิชาการใช้ห้องสมุด	49	47.6
ผ่านการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุด	54	52.4
รวม	103	100.0

จากตารางที่ 5 จากจำนวนครูบรรณารักษ์ทั้งหมด 103 คน จำนวนมากที่สุด 54 คน หรือร้อยละ 52.4 ผ่านการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุด นอกจากนั้นไม่เคยเรียนวิชาการใช้ห้องสมุด จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 47.6

ตารางที่ 6 การอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับห้องสมุด

N=103

รายการ	ครูบรรณารักษ์	
	จำนวน (N=103)	ร้อยละ
เคยเข้าอบรมหรือสัมมนา	76	73.8
ไม่เคยอบรมหรือสัมมนา	27	26.2
รวม	103	100.0

จากตารางที่ 6 พบว่า ครูบรรณารักษ์ที่เคยเข้ารับการอบรมหรือสัมมนา มีจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 73.8 มากกว่าครูบรรณารักษ์ที่ไม่เคยรับการอบรมหรือสัมมนา ซึ่งมีเพียง 27 คน คิดเป็นร้อยละ 26.2

ตารางที่ 7 สถาบันที่ครูบรรณารักษ์เข้ารับการอบรมวิชาการใช้ห้องสมุด

N=62

สถาบันที่จัดการอบรม	ผ่านอบรม 1 ครั้ง		ผ่านอบรม 2 ครั้ง		ผ่านอบรม 3 ครั้ง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย	2	1.9	-	-	-	-
หน่วยศึกษานิเทศก์	20	19.4	8	7.8	-	-
มหาวิทยาลัย	3	2.9	-	-	-	-
วิทยาลัยครู	21	20.4	2	1.9	1	1.0
อื่น ๆ	5	4.9				
รวม	51	49.5	10	9.7	1	1.0

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 7 แสดงว่าหน่วยงานที่จัดการอบรมแก่ครูบรรณารักษ์มากที่สุดคือ วิทยาลัยครู โดยมีครูบรรณารักษ์ที่เคยเข้ารับการอบรมจากวิทยาลัยครูนครปฐมจำนวนมากที่สุด (13 คน) รองลงมาคือ วิทยาลัยครูเพชรบุรี (6 คน) และวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (2 คน) นอกจากนี้ ได้แก่ วิทยาลัยครูเชียงใหม่ วิทยาลัยครูจันทระเกษม และวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยสงฆ์ จำนวนเท่ากัน (1 คน) ส่วนหน่วยงานที่จัดการอบรมแก่ครูบรรณารักษ์อันดับรองลงมาได้แก่ หน่วยศึกษานิเทศก์ และครูบรรณารักษ์ส่วนมาก ได้รับการอบรมเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียนเพียง ครั้งเดียว

1.3 ประสบการณ์ในการทำงาน (ตารางที่ 8-13) หมายถึง อายุราชการ ตำแหน่งที่เริ่มต้นรับราชการ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานห้องสมุด และความรับผิดชอบนอกเหนืองานห้องสมุด

พบว่า ครูบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ (57 คน) มีอายุราชการระหว่าง 11-15 ปี โดยเริ่มต้นรับราชการในตำแหน่งอาจารย์หรือครู มีประสบการณ์ในการทำงานห้องสมุด 1-3 ปี นอกเหนือจากงานห้องสมุดแล้ว ต้องเป็นผู้ดูแลงานห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน (65 คน) และเป็นครูประจำชั้น (39 คน) ที่เหลือรับผิดชอบหน้าที่อื่น ซึ่งส่วนใหญ่กลุ่มวิชาที่ครูบรรณารักษ์สอน คือ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (53 คน) ระบบที่ใช้จัดหมู่หนังสือแบบเรียนในปัจจุบันส่วนใหญ่ครูบรรณารักษ์ศึกษาจากระบบเดิมที่ใช้ปฏิบัติอยู่แล้วในห้องสมุด

ตารางที่ 8 อายุราชการของครูบรรณารักษ์

N=103

อายุราชการ	ครูบรรณารักษ์	
	จำนวน	ร้อยละ
1 - 5 ปี	2	1.9
6 - 10 ปี	24	23.3
11 - 15 ปี	57	55.3
มากกว่า 15 ปี	20	19.5
รวม	103	100.0

จากตารางที่ 8 พบว่า ครูบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนสูงสุด (55.3%) มีอายุราชการระหว่าง 11-15ปี รองลงมาคืออายุราชการ ระหว่าง 6-10 ปี (23.3%) ส่วนครูบรรณารักษ์จำนวนน้อยที่สุด (1.9%) มีอายุราชการระหว่าง 1-5 ปี

ตารางที่ 9 ตำแหน่งที่เริ่มต้นรับราชการของครูบรรณารักษ์

N=103

ตำแหน่ง	ครูบรรณารักษ์	
	จำนวน	ร้อยละ
อาจารย์, ครู	101	98.0
บรรณารักษ์	1	1.0
เจ้าหน้าที่	1	1.0
รวม	103	100.0

จากตารางที่ 9 พบว่า จำนวนครูบรรณารักษ์ที่เริ่มต้นรับราชการในตำแหน่งอาจารย์หรือครู มีจำนวนมากที่สุด (98 %) นอกจากนั้นเริ่มต้นรับราชการในตำแหน่งบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ มีจำนวนเท่ากัน (1 %)

ตารางที่ 10 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานห้องสมุดของครูบรรณารักษ์

N=103

ระยะเวลาในการปฏิบัติงานห้องสมุด	ครูบรรณารักษ์	
	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ปี	29	28.2
1 - 3 ปี	44	42.7
4 - 6 ปี	23	22.3
มากกว่า 6 ปี	7	6.8
รวม	103	100.0

จากตารางที่ 10 พบว่า ครูบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนสูงสุด(42.7%) ปฏิบัติงานห้องสมุดมาเป็นเวลา 1-3ปี รองลงมา มีอายุการปฏิบัติงานต่ำกว่า 1 ปี (28.2%) ส่วนครูบรรณารักษ์จำนวนน้อยที่สุด (6.8%) มีอายุการปฏิบัติงานห้องสมุดมากกว่า 6 ปี

ตารางที่ 11 หน้าที่ความรับผิดชอบอื่น ๆ นอกเหนือจากงานห้องสมุดของครูบรรณารักษ์

หน้าที่ความรับผิดชอบ	ครูบรรณารักษ์	
	จำนวน ** (N = 103)	ร้อยละ
เป็นครูประจำชั้น	39	37.9
เป็นครูธุรการ	18	17.5
เป็นครูแนะแนว	6	5.8
เป็นเจ้าของที่โสตทัศนวัสดุ	9	8.7
เป็นผู้ดูแลงานห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน*	65	63.1
อื่น ๆ	35	34.0

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

** จำนวนประชากรทั้งหมดของแต่ละคำตอบ

จากตารางที่ 11 พบว่านอกเหนือจากงานห้องสมุดแล้ว ครูบรรณารักษ์ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการเป็นผู้ดูแลงานห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมีจำนวนมากที่สุด (63.1%) รองลงมาเป็นครูประจำชั้น (37.9 %) และครูบรรณารักษ์จำนวนน้อยที่สุด (5.8%) เป็นครูแนะแนวด้วย และอื่น ๆ ร้อยละ 34.0 ได้แก่ เป็นครูผู้สอนในวิชาพิเศษ (11คน) ครูวิชาการสำนักงานกลุ่มโรงเรียน (10 คน) หัวหน้าสำนักงานกลุ่มโรงเรียน (6 คน) ครูวิชาการโรงเรียน (5 คน) เจ้าหน้าที่การเงิน (2 คน) และเจ้าหน้าที่พัสดุโรงเรียน (1 คน)

* ผู้ดูแลงานห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน หมายถึง ครูวิชาการสำนักงานกลุ่ม ซึ่งทำหน้าที่ช่วยครูบรรณารักษ์ห้องสมุดที่ตั้งสำนักงานกลุ่มในการประสานงานกับห้องสมุดโรงเรียนต่าง ๆ ในกลุ่ม เช่น แลกเปลี่ยนและใช้ทรัพยากรร่วมกัน โดยการเวียนกระเป๋าหนังสือไปยังห้องสมุดโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อยืมอ่าน ตลอดจนให้คำแนะนำปรึกษาต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดห้องสมุดและการจัดหมู่หนังสือ

ตารางที่ 12 กลุ่มวิชาที่ครูบรรณารักษ์เป็นผู้สอน

กลุ่มวิชา	ครูบรรณารักษ์	
	จำนวน ** (N = 103)	ร้อยละ
กลุ่มทักษะภาษาไทย	32	31.1
กลุ่มทักษะคณิตศาสตร์	27	26.2
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	21	20.4
กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย	53	51.5
กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ	37	35.9
กลุ่มประสบการณ์พิเศษ	12	11.7
ทุกกลุ่มวิชา	10	9.7
อื่น ๆ (ไม่สอนวิชาใดเลย)	2	1.9

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

** จำนวนประชากรทั้งหมดของแต่ละคำตอบ

จากตารางที่ 12 พบว่ากลุ่มวิชาที่ครูบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้สอนมากที่สุดคือกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (51.5 %) รองลงมาได้แก่ กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ (35.9 %) และครูบรรณารักษ์ที่ไม่ได้เป็นผู้สอนวิชาใดมีจำนวนน้อยที่สุด (1.9 %)

ตารางที่ 13 พื้นฐานความรู้ในการจัดหมู่หนังสือแบบเรียนของครูบรรณารักษ์

แหล่งที่ได้รับความรู้และประสบการณ์	ครูบรรณารักษ์	
	จำนวน	ร้อยละ
	** (N = 103)	
ศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์จากสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	35	34.0
เคยเข้ารับการอบรมด้านห้องสมุด	22	21.4
เคยเข้ารับการสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับห้องสมุด	12	11.7
ศึกษาจากระบบที่ปฏิบัติอยู่แล้วในห้องสมุด	45	43.7
อื่น ๆ	11	10.7

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

** จำนวนประชากรทั้งหมดของแต่ละคำตอบ

จากตารางที่ 13 พบว่า ครูบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ศึกษาการจัดหมู่หนังสือแบบเรียนจากระบบที่ปฏิบัติอยู่แล้วในห้องสมุด (43.7 %) รองลงมาเป็นการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์จากสถาบันที่สำเร็จการศึกษา (34.0 %) แหล่งที่ได้รับความรู้และประสบการณ์อื่น ๆ (10.7 %) มีรายละเอียดว่า ครูบรรณารักษ์ศึกษาเองจากตำราทางบรรณารักษศาสตร์ (5 คน) ถ้ามผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านนี้ (4 คน) และเรียนตามวิทยาลัยครู (2 คน)

1.4 ขนาดของโรงเรียน (ตารางที่ 14) ใช้เกณฑ์มาตรฐานครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง
โรงเรียนประถมศึกษา สปช. ซึ่งใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณให้กับห้องสมุดโรงเรียน สปช.
ผลปรากฏว่า ครูบรรณารักษ์ที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุดมาจากกลุ่มโรงเรียนแบบที่ 2 คือ มีจำนวน
นักเรียน 121-300 คน และแบบที่ 3 มีนักเรียน จำนวน 301-600 คน



ตารางที่ 14 ขนาดของโรงเรียนที่ครูบรรณารักษ์ทำงาน จำแนกตามเกณฑ์มาตรฐานครุภัณฑ์
และสิ่งก่อสร้าง โรงเรียนประถมศึกษา สปช.

N = 103

ขนาดโรงเรียน	ครูบรรณารักษ์	
	จำนวน	ร้อยละ
แบบ 1. ต่ำกว่า 120 คนลงมา	5	4.9
แบบ 2. 121 - 300 คน	39	37.9
แบบ 3. 301 - 600 คน	38	36.9
แบบ 4. 601 - 900 คน	5	4.8
แบบ 5. 901 - 1,200 คน	5	4.8
แบบ 6. 1,201 - 1,500 คน	3	2.9
แบบ 7. 1,501 คนขึ้นไป	8	7.8
รวม	103	100.0

จากตารางที่ 14 ครูบรรณารักษ์จากโรงเรียนแบบที่ 2 ซึ่งมีนักเรียนระหว่าง 121 - 300 คน
เป็นผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ ร้อยละ 37.9 รองลงมาเป็นโรงเรียนแบบที่ 3 ซึ่งมีนักเรียน
ระหว่าง 301 - 600 คน คิดเป็นร้อยละ 36.9 และน้อยที่สุด (2.9 %) มีนักเรียนจำนวน
1,201 - 1,500 คน

ตอนที่ 2

2.1 การจัดเก็บหนังสือแบบเรียนและระบบการจัดหมู่ที่ใช้ (ตารางที่ 15-16)

โดยทั่วไปครูบรรณารักษ์จะจัดแยกหนังสือแบบเรียนออกจากหนังสืออื่น คือร้อยละ 86.4 (ตารางที่ 15) เพื่อให้ผู้ใช้ค้นหาหนังสือง่ายขึ้น เพื่อความสะดวกในการค้นคว้าของผู้สอน และเพื่อความเป็นสัดส่วนเป็นระเบียบเรียบร้อยรองลงมาตามลำดับ (ตารางที่ 16)

2.2 ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดเก็บหนังสือแบบเรียน (ตารางที่ 17-19)

ครูบรรณารักษ์นิยมจัดเก็บหนังสือแบบเรียนโดยแยกออกจากหนังสืออื่น ทั้งครูบรรณารักษ์ที่มีวุฒิทางบรรณารักษ์ (ตารางที่ 17) ครูบรรณารักษ์ที่เคยเข้าสัมมนา (ตารางที่ 18) รวมทั้งครูบรรณารักษ์ที่รับผิดชอบดูแลงานห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน (ตารางที่ 19) ให้คำตอบที่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 17 ได้จากการโยงตารางที่ 4 ซึ่งให้รายละเอียดเกี่ยวกับวุฒิทางบรรณารักษ์กับตารางที่ 16 การจัดเก็บหนังสือแบบเรียนเข้าด้วยกัน ผลปรากฏว่า ครูบรรณารักษ์ที่มีวุฒิทางบรรณารักษ์ ร้อยละ 96.3 เลือกวิธีการจัดแยกหนังสือแบบเรียนออกจากหนังสืออื่น

ตารางที่ 18 ได้จากการโยงตารางที่ 13 ซึ่งแสดงที่มาของพื้นฐานความรู้ด้านการจัดหมู่ของครูบรรณารักษ์ และตารางที่ 16 การจัดเก็บหนังสือแบบเรียน ทำให้ทราบว่า ทั้งครูบรรณารักษ์ที่เคยเข้ารับการสัมมนาและไม่เคยเข้ารับการสัมมนาต่างก็เลือกวิธีการจัดแยกหนังสือแบบเรียนมากกว่าวิธีจัดรวมกับหนังสืออื่น

และตารางที่ 19 แสดงประสบการณ์ของครูบรรณารักษ์ผู้รับผิดชอบดูแลงานห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน (ตารางที่ 11) กับการจัดหนังสือแบบเรียน (ตารางที่ 16) ได้ผลเหมือนกับตารางที่ 17 และ 18 กล่าวคือ ผู้ดูแลงานห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเลือกวิธีจัดแยกหนังสือแบบเรียนออกจากหนังสือทั่วไปเช่นกัน

สรุปได้ว่า ทัศนคติในการจัดเก็บหนังสือแบบเรียนแยกออกจากหนังสืออื่นภายในห้องสมุดมีมากกว่าการจัดรวมไว้กับหนังสืออื่นในห้องสมุด ทั้งครูบรรณารักษ์ที่มีวุฒิทางบรรณารักษ์ เคยเข้าสัมมนาเกี่ยวกับห้องสมุด หรือมีประสบการณ์เป็นผู้ดูแลงานห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ส่วนมากใช้วิธีการจัดแยกหนังสือแบบเรียนออกจากหนังสืออื่น

ตารางที่ 15 การจัดเก็บหนังสือแบบเรียน

N = 103

การจัดเก็บ	ครบรณารักษ์	
	จำนวน	ร้อยละ
จัดแยกไว้ต่างหาก	89	86.4
จัดรวมไว้กับหนังสืออื่นในห้องสมุด	14	13.6
รวม	103	100.0

จากตารางที่ 15 พบว่าหนังสือแบบเรียนส่วนมากถูกจัดแยกออกจากหนังสืออื่น ๆ ของห้องสมุด (86.4 %) ส่วนหนังสือแบบเรียนที่จัดรวมไว้กับหนังสืออื่นมีจำนวนน้อย (13.6 %)

ตารางที่ 16 เหตุผลในการจัดแยกหนังสือแบบเรียน

เหตุผล	ครูบรรณารักษ์	
	จำนวน ** (N = 89)	ร้อยละ
เพื่อให้ผู้ใช้ค้นหาง่ายขึ้น	65	73.0
เพื่อความสะดวกในการค้นคว้าของครูผู้สอน หนังสือแบบเรียนมีจำนวนมากจึงไม่สะดวก ในการจัดรวมกับหนังสืออื่น	64	71.9
เพื่อความเป็นสัดส่วน เป็นระเบียบเรียบร้อย	29	32.6
เพื่อความสะดวกในการจัดแบ่งเนื้อหาวิชา ตามแบบกลุ่มประสบการณ์	50	56.2
แต่เดิมมีการแยกไว้อยู่แล้ว จึงคงไว้ตามเดิม	42	47.2
	12	13.5

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

** จำนวนประชากรทั้งหมดของแต่ละคำตอบ

จากตารางที่ 16 พบว่า ครูบรรณารักษ์จำนวนมากที่สุด (73.0 %) มีเหตุผลในการจัดแยกแบบเรียนเพื่อให้ผู้ใช้ค้นหาง่ายขึ้น และเพื่อความสะดวกในการค้นคว้าของครูผู้สอน (71.9 %) เพื่อความเป็นสัดส่วน เป็นระเบียบเรียบร้อย (56.2%) และจำนวนน้อยที่สุดของคำตอบ (13.5%) ให้เหตุผลว่า แต่เดิมมีการแยกแบบเรียนไว้อยู่แล้วจึงคงไว้ตามเดิม

ตารางที่ 17 การจัดเก็บหนังสือแบบเรียนของครูบรรณารักษ์ที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์

N = 27

วุฒิทางบรรณารักษศาสตร์	การจัดหนังสือแบบเรียน		รวม (N=27)	ค่า Sig
	จัดแยก	จัดรวม		
1. ผ่านการสอบวิชาบรรณารักษศาสตร์ ใน การสอบวิชาชุด พ.ม.	2 (66.7)	1 (33.3)	3 (11.1)	.0401
2. เรียนวิชาโท บรรณารักษศาสตร์ ในระดับ ปกศ. สูง หรือ ปริญญาตรี	10 (100.0)	-	10 (37.0)	
3. จบการศึกษาระดับ ปกศ. สูง วิชาเอก บรรณารักษศาสตร์	2 (100.0)	-	2 (7.4)	
4. จบหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ทางบรรณารักษศาสตร์	-	-	-	
5. จบปริญญาตรีสาขาบรรณารักษศาสตร์	12 (100.0)	-	12 (44.4)	
6. จบปริญญาโทสาขาบรรณารักษศาสตร์หรือ สารนิเทศศาสตร์	-	-	-	
รวม	26 (96.3)	1 (3.7)	27 (100.0)	

จากตารางที่ 17 พบว่า ครูบรรณารักษ์ที่มีวุฒิต่าง ๆ ทางบรรณารักษศาสตร์ มีวิธีการจัดเก็บหนังสือแบบเรียนโดยแยกไว้ต่างหาก ร้อยละ 96.3 นอกจากนั้นยังมีวิธีจัดเก็บหนังสือแบบเรียนโดยรวมไว้กับหนังสืออื่น ๆ ในห้องสมุด ร้อยละ 3.7 ครูบรรณารักษ์ที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์แตกต่างกันทั้ง 6 ประเภท มีการจัดหนังสือแบบเรียนโดยจัดแยกและจัดรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .040

ตารางที่ 18 การจัดเก็บหนังสือแบบเรียนของครูบรรณารักษ์ที่เคยเข้ารับการสัมมนาเกี่ยวกับห้องสมุด

N = 103

การอบรมสัมมนาที่เป็นแหล่งความสามารถ	การจัดหนังสือแบบเรียน		รวม (N=103)	ค่า Sig
	จัดแยก	จัดรวม		
เคยเข้ารับการสัมมนาเกี่ยวกับห้องสมุด	44 (42.7)	32 (31.0)	76 (73.7)	.0025
ไม่เคย	24 (23.3)	3 (2.9)	27 (26.2)	
รวม	68 (66.0)	35 (34.0)	103 (100)	

จากตาราง 18 พบว่า ครูบรรณารักษ์ที่เคยเข้ารับการสัมมนาเกี่ยวกับห้องสมุดและไม่เคยเข้ารับการสัมมนาดังกล่าว จะมีร้อยละของการจัดหนังสือแบบแยกและแบบรวมในสัดส่วนที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.0025 กล่าวคือ ครูบรรณารักษ์ที่ไม่เคยเข้ารับการสัมมนาเกี่ยวกับห้องสมุด ใช้วิธีจัดแยกหนังสือแบบเรียนออกจากหนังสือทั่วไป ร้อยละ 23.3 และเลือกจัดรวมหนังสือแบบเรียนกับหนังสือทั่วไป ร้อยละ 2.9 ในขณะที่ครูบรรณารักษ์ที่เคยผ่านการสัมมนาจะเลือกจัดแยกหนังสือแบบเรียนออกจากหนังสือทั่วไป ร้อยละ 42.7 และเลือกจัดรวมหนังสือแบบเรียนกับหนังสืออื่น ร้อยละ 31.0

ตารางที่ 19 การจัดเก็บหนังสือแบบเรียนของครูบรรณารักษ์ผู้ดูแลงานห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

N = 103

ความรับผิดชอบอื่น	การจัดหนังสือแบบเรียน			ค่า Sig
	จัดแยก	จัดรวม	รวม (N=103)	
เป็นผู้ดูแลงานห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน	53 (81.5)	12 (18.5)	65 (63.1)	.0593
ไม่ตอบ	36 (94.7)	2 (5.3)	38 (36.9)	
รวม	89 (86.4)	14 (13.6)	103 (100.0)	

จากตารางที่ 19 พบว่า ร้อยละ 81.5 ของครูบรรณารักษ์ผู้ดูแลงานห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน นอกเหนือจากงานห้องสมุด จัดแยกหนังสือแบบเรียนออกจากหนังสือทั่วไป ส่วนร้อยละ 18.5 ใช้วิธีจัดรวมหนังสือแบบเรียนกับหนังสืออื่น ๆ ทั่วไป ซึ่งมีระดับนัยสำคัญที่ .0593 แสดงว่า ครูบรรณารักษ์ผู้ดูแลงานห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับวิธีการจัดหนังสือแบบเรียนมากกว่าการจัดรวมไว้ด้วยกัน ซึ่งผลปรากฏว่าจัดแยกหนังสือแบบเรียนออกจากหนังสืออื่น

2.3 ความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์กับเหตุผลในการแยกหนังสือแบบเรียน (ตารางที่ 20-24)
ครุบรรณารักษ์ที่มีวุฒิต่างๆ ทางบรรณารักษศาสตร์ ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 74.1) เลือก
ตอบเหตุผลข้อ 1 ในการแยกหนังสือแบบเรียน คือ เพื่อให้ผู้ใช้ค้นหาง่ายขึ้น รองลงมาตอบเหตุผลข้อที่ 2
คือเพื่อความสะดวกในการค้นคว้าของครูผู้สอน สำหรับครุบรรณารักษ์ที่ผ่านการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุด
เลือกตอบข้อ 1 และ 2 เช่นกัน สอดคล้องกับความคิดเห็นของครุบรรณารักษ์ที่ผ่านการอบรมหรือสัมมนา
เกี่ยวกับห้องสมุดและครุบรรณารักษ์ผู้ดูแลงานห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ครูธุรการ ครูแนะแนว และ
เจ้าหน้าที่โสตทัศนวัสดุ

ตารางที่ 20 เป็นการโยงวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ของครุบรรณารักษ์ (ตารางที่ 4)
กับเหตุผลในการแยกหนังสือแบบเรียน (ตารางที่ 16) พบว่า เหตุผลในการแยกหนังสือแบบเรียนของ
ครุบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ คือ เพื่อให้ผู้ใช้ค้นหาง่ายขึ้นและเพื่อความสะดวกในการค้นคว้าของครูผู้สอน
ตามลำดับ

ตารางที่ 21 ได้จากการโยงตารางที่ 5 ซึ่งแสดงปริมาณครุบรรณารักษ์ที่ผ่านการเรียน
วิชาการใช้ห้องสมุดกับตารางที่ 16 เหตุผลในการแยกหนังสือแบบเรียนของครุบรรณารักษ์ พบว่า เหตุผล
ข้อที่ 4 คือ แยกหนังสือแบบเรียนเพื่อความเป็นสัดส่วน เป็นระเบียบเรียบร้อย ของผู้ที่เรียนและไม่เรียน
วิชาการใช้ห้องสมุด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .0588

ตารางที่ 22 สำหรับความคิดเห็นของครุบรรณารักษ์ที่ผ่านการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับ
ห้องสมุดมีต่อเหตุผลของการแยกหนังสือแบบเรียน ได้จากการโยงตารางที่ 6 กับตารางที่ 16 นั้นปรากฏว่า
เหตุผลข้อที่ 1 เท่านั้นที่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .0176 คือ แยกหนังสือแบบเรียน
เพื่อให้ผู้ใช้ค้นหาง่ายขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.4 ประสิทธิภาพในการทำงานกับเหตุผลในการจัดแยกหนังสือแบบเรียน (ตารางที่ 23-24)

ตารางที่ 23 ได้จากการโยงตารางที่ 11 ความรับผิดชอบอื่นของครุบรรณารักษ์ คือ
เป็นครูธุรการ กับตารางที่ 16 เหตุผลในการแยกหนังสือแบบเรียน ผลปรากฏว่า เหตุผลข้อที่ 3 คือ
หนังสือแบบเรียนมีจำนวนมากจึงไม่สะดวกในการจัดรวมนั้น มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 24 เหตุผลในการแยกหนังสือแบบเรียนของครุบรรณารักษ์ที่รับผิดชอบงาน
เจ้าหน้าที่โสตทัศนวัสดุ ได้จากการโยงตารางที่ 11 และตารางที่ 16 พบว่า เหตุผลของครุบรรณารักษ์
ที่เป็นเจ้าหน้าที่โสตทัศนวัสดุและไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ดังกล่าว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 2.0 วัตถุประสงค์ทางบรรณารักษศาสตร์ กับเหตุผลในการแยกหนังสือแบบเรียน

วัตถุประสงค์ทางบรรณารักษศาสตร์	เหตุผลในการแยกหนังสือแบบเรียน												รวม
	** 1		2		3		4		5		6		
	ไม่ตอบ	ตอบ	ไม่ตอบ	ตอบ	ไม่ตอบ	ตอบ	ไม่ตอบ	ตอบ	ไม่ตอบ	ตอบ	ไม่ตอบ	ตอบ	
1. ผ่านการสอบวิชาบรรณารักษศาสตร์ในการสอบวิชาชุด พ.ม.	2	1	3	-	2	1	2	1	2	1	3	-	3
	(66.7)	(33.3)	(100.0)		(66.7)	(33.3)	(66.7)	(33.3)	(66.7)	(33.3)	(100.0)		(11.1)
2. ผ่านการเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาโทในระดับ ปกศ. สูง หรือ ปริญญาตรี	3	7	4	6	5	5	5	5	4	6	9	1	10
	(30.0)	(70.0)	(40.0)	(60.0)	(50.0)	(50.0)	(50.0)	(50.0)	(40.0)	(60.0)	(90.0)	(10.0)	(37.0)
3. จบการศึกษาระดับ ปกศ. สูง วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์	-	2	-	2	2	-	1	1	1	1	2	-	2
		(100.0)		(100.0)	(100.0)		(50.0)	(50.0)	(50.0)	(50.0)	(100.0)		(7.4)
4. จบหลักสูตรปริญญาตรีวิชาชีพชั้นสูงทางบรรณารักษศาสตร์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. จบปริญญาตรีสาขาบรรณารักษศาสตร์หรือสารนิเทศศาสตร์	2	10	2	10	9	3	5	7	6	6	12	-	12
	(16.7)	(83.3)	(16.7)	(83.3)	(75.0)	(25.0)	(47.7)	(58.3)	(50.0)	(50.0)	(100.0)		(44.4)
6. จบวิชาโทสาขาบรรณารักษศาสตร์หรือสารนิเทศศาสตร์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	7	20	9	18	18	9	13	14	13	14	26	1	27
	(25.9)	(74.1)	(33.3)	(66.7)	(66.7)	(33.3)	(48.4)	(51.9)	(48.4)	(51.9)	(96.3)	(3.7)	(100.0)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

- ** 1 = เพื่อให้ผู้ใช้ค้นหาง่ายขึ้น
 2 = เพื่อความสะดวกในการค้นคว้าของครูผู้สอน
 3 = หนังสือแบบเรียนมีจำนวนมากจึงไม่สะดวกในการจัดรวมกับหนังสืออื่น
 4 = เพื่อความเป็นสัดส่วน เป็นระเบียบเรียบร้อย
 5 = เพื่อความสะดวกในการจัดแบ่งเนื้อหาวิชาตามแบบ สบข.
 6 = แต่เดิมมีการแยกไว้อยู่แล้ว จึงคงไว้ตามเดิม

จากตารางที่ 2.0 พบว่า ครูบรรณารักษ์ที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ ร้อยละ 74.1 มีเหตุผลในการแยกหนังสือแบบเรียน คือ เพื่อให้ผู้ใช้ค้นหาง่ายขึ้น ร้อยละ 66.7 ตอบว่า เพื่อความสะดวกในการค้นคว้าของครูผู้สอน และจำนวนร้อยละ 51.9 ของเหตุผลข้อที่ 4 และ 5 ตอบว่าเพื่อความเป็นสัดส่วน เป็นระเบียบเรียบร้อย และเพื่อความสะดวกในการจัดแบ่งเนื้อหาวิชาตามแบบ สบข. พบว่า วัตถุประสงค์ทางบรรณารักษศาสตร์ของครูบรรณารักษ์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญต่อเหตุผลข้อที่ 2 คือ เพื่อความสะดวกในการค้นคว้าของครูผู้สอน (Sig = .0336)

ตารางที่ 21 คุรบรรณารักษ์ที่ผ่านการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุดกับเหตุผลในการแยกหนังสือแบบเรียน

N = 103

เหตุผล	เรียนวิชาการใช้ห้องสมุด		รวม (N=103)	ค่า Sig
	ไม่เรียน (N=49)	เรียน (N=54)		
1. เพื่อให้ผู้ใช้ค้นหาง่ายขึ้น	31 (63.3)	34 (63.0)	65 (63.1)	.9747
2. เพื่อความสะดวกในการค้นคว้าของ ครูผู้สอน	29 (59.2)	35 (64.8)	64 (62.1)	.5563
3. หนังสือแบบเรียนมีจำนวนมากซึ่งไม่ สะดวกในการจัดรวมกับหนังสืออื่น	15 (30.6)	14 (25.9)	29 (28.2)	.5974
4. เพื่อความเป็นสัดส่วน เป็น ระเบียบเรียบร้อย	19 (38.8)	31 (57.4)	50 (48.5)	.0588
5. เพื่อความสะดวกในการจัดแบ่ง เนื้อหาวิชาตามแบบ สปช.	23 (46.9)	19 (35.2)	42 (40.8)	.2254
6. แต่เดิมมีการแยกไว้อยู่แล้ว จึงคงไว้ ตามเดิม	6 (12.2)	6 (11.1)	12 (11.7)	.8574
7. อื่น ๆ				

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 21 พบว่า คุรบรรณารักษ์ที่ผ่านการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุดและไม่ผ่านการเรียนวิชาดังกล่าว จะมีร้อยละของเหตุผลในการแยกหนังสือแบบเรียนออกจากหนังสือทั่วไปข้อที่ 4 ในสัดส่วนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .0588 กล่าวคือ คุรบรรณารักษ์ที่ไม่ได้เรียนวิชาการใช้ห้องสมุดจะเลือกเหตุผลข้อที่ 4 ร้อยละ 38.8 ในขณะที่คุรบรรณารักษ์กลุ่มที่เรียนวิชาดังกล่าวเลือกเหตุผลข้อที่ 4 ถึงร้อยละ 57.4 ส่วนการเลือกเหตุผลข้ออื่น ๆ ในการแยกหนังสือแบบเรียนของคุรบรรณารักษ์ที่เรียนและไม่เรียนวิชาการใช้ห้องสมุด

ตารางที่ 22 ความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ที่ผ่านการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับห้องสมุด
ต่อเหตุผลของการแยกหนังสือแบบเรียนออกจากหนังสืออื่นในห้องสมุด

เหตุผล	อบรมหรือสัมมนา		รวม (N=103)	ค่า Sig
	เคย	ไม่เคย		
1. เพื่อให้ผู้ใช้ค้นหาง่ายขึ้น	6 (37.5)	16 (76.2)	22 (59.5)	.0176
2. เพื่อความสะดวกในการค้นคว้า ของครูผู้สอน	8 (50.5)	16 (76.2)	24 (64.9)	.0983
3. หนังสือแบบเรียนมีจำนวนมากจึงไม่ สะดวกในการจัดรวมกับหนังสืออื่น	4 (25.0)	6 (28.6)	10 (27.0)	.8085
4. เพื่อความเป็นสัดส่วน เป็นระเบียบเรียบร้อย	6 (37.5)	8 (38.1)	14 (37.8)	.9705
5. เพื่อความสะดวกในการจัดแบ่ง เนื้อหาวิชาตามแบบ สปช.	7 (43.8)	9 (42.9)	16 (43.2)	.9567
6. แต่เดิมมีการแยกไว้อยู่แล้ว จึงคงไว้ตามเดิม	1 (6.3)	3 (14.3)	4 (10.8)	.4355

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 22 พบว่า ครูบรรณารักษ์ที่เคยรับการอบรมหรือสัมมนา มีความแตกต่างอย่างมีนัย-
สำคัญต่อเหตุผลข้อ 1 คือ เพื่อให้ผู้ใช้ค้นหาง่ายขึ้น (.0176)

ร้อยละ 50.5 ของครูบรรณารักษ์ที่ผ่านการอบรมหรือสัมมนาด้านห้องสมุดเห็นว่า
เหตุผลของการแยกหนังสือแบบเรียนออกจากหนังสืออื่นในห้องสมุด เพื่อความสะดวกในการค้นคว้า
ของครูผู้สอน ร้อยละ 43.8 เห็นว่า เพื่อความสะดวกในการจัดแบ่ง

ตารางที่ 23 ความรับผิดชอบนอกเหนืองานห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ กับเหตุผลในการแยกหนังสือแบบเรียน

เหตุผล	ความรับผิดชอบอื่น		รวม (N=103)	ค่า Sig
	เป็นครูธุรการ	ไม่เป็น		
1. เพื่อให้ผู้ใช้ค้นหาง่ายขึ้น	12 (66.7)	58 (68.2)	70 (68.0)	.8969
2. เพื่อความสะดวกในการค้นคว้า ของครูผู้สอน	6 (33.3)	48 (56.5)	54 (52.4)	.0742
3. หนังสือแบบเรียนมีจำนวนมากจึงไม่ สะดวกในการจัดรวมกับหนังสืออื่น	4 (22.2)	40 (47.1)	44 (42.7)	.0530
4. เพื่อความเป็นสัดส่วน เป็น ระเบียบเรียบร้อย	9 (50.0)	51 (60.0)	60 (58.3)	.4345
5. เพื่อความสะดวกในการจัดแบ่ง เนื้อหาวิชาตามแบบ สปช.	7 (38.9)	30 (35.3)	37 (35.9)	.7728
6. แต่เดิมมีการแยกไว้อยู่แล้ว จึง คงไว้ตามเดิม	-	-	-	-
รวม	18 (17.5)	85 (82.5)	103 (100)	

จากตารางที่ 23 พบว่า ความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ที่ทำหน้าที่ครูธุรการด้วยในขณะเดียวกันมีเหตุผลในการแยกหนังสือแบบเรียนออกจากหนังสือทั่วไป ส่วนใหญ่ (66.7%) ให้เหตุผลว่า เพื่อให้ผู้ใช้ค้นหาง่ายขึ้น รองลงมาคือ เพื่อความเป็นสัดส่วน เป็นระเบียบเรียบร้อย (50.0%) และพบว่าครูบรรณารักษ์ที่ต้องรับผิดชอบหน้าที่ครูธุรการและไม่ได้เป็นครูธุรการ มีร้อยละของเหตุผลข้อที่ 3 ในการแยกหนังสือแบบเรียนออกจากหนังสืออื่น ในสัดส่วนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .0530 กล่าวคือ ครูบรรณารักษ์ที่ทำหน้าที่เป็นครูธุรการ เลือกเหตุผลข้อที่ 3 ร้อยละ 22.2 ในขณะที่ครูบรรณารักษ์ที่ไม่ได้เป็นครูธุรการ เลือกเหตุผลข้อที่ 3 ร้อยละ 47.1

ตารางที่ 24 เหตุผลในการแยกหนังสือแบบเรียน ของครูบรรณารักษ์ผู้ที่รับผิดชอบงานเจ้าหน้าที่
ไลตทัศน์วัสดุ

N = 103

เหตุผล	ความรับผิดชอบอื่น		รวม (N=103)	ค่า Sig
	เป็นเจ้าหน้าที่ ไลตทัศน์วัสดุ	ไม่เป็น		
1. เพื่อให้ผู้ใช้ค้นหาง่าย	3 (33.3)	62 (66.0)	65 (63.1)	.0527
2. เพื่อความสะดวกในการค้นคว้า ของครูผู้สอน	4 (44.4)	60 (63.8)	64 (62.1)	.2520
3. หนังสือแบบเรียนมีจำนวนมาก จึงไม่ สะดวกในการจัดรวมกับหนังสืออื่น	1 (11.1)	28 (29.8)	29 (28.2)	.2340
4. เพื่อความเป็นสัดส่วน เป็นระเบียบเรียบร้อย	3 (33.3)	47 (50.0)	50 (48.5)	.3392
5. เพื่อความสะดวกในการจัดแบ่ง เนื้อหาวิชาตามแบบ สปช.	2 (22.2)	40 (42.6)	42 (40.8)	.2357
6. แต่เดิมมีการแยกไว้อยู่แล้ว จึงคง ไว้ตามเดิม	-	12 (12.8)	12 (11.7)	.2541
รวม	9 (8.7)	94 (91.3)	103	

จากตาราง 24 พบว่า ครูบรรณารักษ์ที่รับผิดชอบงานไลตทัศน์วัสดุนอกเหนืองานห้องสมุดจำนวนสูงสุด (44.4%) เลือกเหตุผลในการแยกหนังสือแบบเรียนออกจากหนังสืออื่น ข้อที่ 2 รองลงมาเลือกเหตุผล ข้อที่ 1 และ 4 จำนวนเท่ากัน

นอกจากนี้ พบว่า ครูบรรณารักษ์ที่เป็นเจ้าหน้าที่ไลตทัศน์วัสดุและไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ไลตทัศน์วัสดุ มีร้อยละของเหตุผลในการแยกหนังสือแบบเรียน ข้อที่ 1 ในสัดส่วนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .0527 กล่าวคือ ครูบรรณารักษ์ที่เป็นเจ้าหน้าที่ไลตทัศน์วัสดุเลือกเหตุผลข้อที่ 1 ร้อยละ 33.3 ในขณะที่ครูบรรณารักษ์ที่ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ไลตทัศน์วัสดุเลือกเหตุผลข้อที่ 1 ร้อยละ 66.0

2.5 เหตุผลและผลหลังการจัดหมู่ (ตารางที่ 25-27)

ผลที่ได้หลังจากการจัดแยกหนังสือแบบเรียนออกจากหนังสืออื่น (ตารางที่ 25) ได้ผลที่สอดคล้องกับตารางที่ 16 เพราะทำให้ผู้ใช้ค้นหาหนังสือแบบเรียนสะดวกขึ้น จัดเรียงขึ้นชั้นได้ง่ายขึ้น และครูผู้สอนสามารถใช้หนังสือแบบเรียนเพื่อประกอบการเรียนการสอนมากขึ้น

ส่วนครูบรรณารักษ์ที่จัดรวมหนังสือแบบเรียนไว้กับหนังสืออื่น (ตารางที่ 26) ให้เหตุผลว่าเพื่อความสะดวกในการค้นคว้า จัดรวมเพราะเห็นว่าเป็นหนังสือวิชาการประเภทหนึ่งเช่นกัน และคงไว้ตามระบบเดิมซึ่งจัดรวมไว้อยู่แล้ว

ด้านการจัดหมู่หนังสือที่ใช้ในห้องสมุด ครูบรรณารักษ์ใช้แบบกลุ่มประสบการณ์มากที่สุด (ตารางที่ 27) รองลงมาใช้ระบบทศนิยมของดิวอี้ และแบบผสมระหว่างระบบทศนิยมของดิวอี้กับแบบกลุ่มประสบการณ์ ส่วนระบบการจัดหมู่หนังสือแบบเรียนที่ครูบรรณารักษ์ใช้มากที่สุดคือ แบบกลุ่มประสบการณ์เช่นกัน และรองลงมาใช้การจัดหมู่หนังสือแบบผสมระหว่างระบบทศนิยมของดิวอี้กับแบบกลุ่มประสบการณ์ และอื่น ๆ ตามลำดับ

2.6 วิธีการจัดหมู่ (ตารางที่ 28-31)

ผลการวิเคราะห์ถึงคู่มือที่ใช้ในการจัดหมู่หนังสือแบบเรียน (ตารางที่ 28) พบว่าครูบรรณารักษ์ 56 คน ใช้คู่มือการให้เลขหมู่แบบกลุ่มประสบการณ์ของ สปช. ใช้คู่มือการจัดหมู่ระบบทศนิยมของดิวอี้ ฉบับแปลเป็นภาษาไทย จำนวน 43 คน และใช้คู่มือส่วนตัวที่สร้างขึ้นใช้เองในห้องสมุดจำนวน 11 คน ซึ่งให้ผลสอดคล้องกับตารางที่ 29 คือ ครูบรรณารักษ์ที่มีวุฒิครูใช้คู่มือการจัดหมู่แบบกลุ่มประสบการณ์ของ สปช. มากที่สุด รองลงมาใช้คู่มือการจัดหมู่ระบบทศนิยมของดิวอี้และคู่มือส่วนตัวตามลำดับ และตารางที่ 30 แสดงให้เห็นว่า ครูบรรณารักษ์มีหลักการในการให้เลขเรียกหนังสือในระบบต่าง ๆ โดยใช้เฉพาะเลขหมู่หนังสือ จำนวนสูงสุด (40 คน) รองลงมาใช้เลขเรียกหนังสือทั้งระบบ จำนวน 28 คน

ส่วนตารางที่ 31 เป็นการพิสูจน์ข้อเท็จจริงว่า ขนาดของโรงเรียนมีผลต่อระบบการจัดหมู่หนังสือแบบเรียนหรือไม่จึงโยงตารางที่ 14 ขนาดของโรงเรียนตามจำนวนนักเรียนโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง โรงเรียนประถมศึกษา สปช. กับตารางที่ 27 ระบบการจัดหมู่หนังสือแบบเรียนของ สปช. ไว้ในตารางที่ 31 ซึ่งพบว่า ขนาดของโรงเรียนหรือจำนวนนักเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดหมู่หนังสือแบบเรียน กล่าวคือ ไม่ว่าจะ เป็นโรงเรียนขนาดใดก็ตามทั้ง 7 ขนาด ส่วนใหญ่เลือกใช้ระบบการจัดหมู่หนังสือแบบเรียนตามแบบกลุ่มประสบการณ์ของ สปช.

ตารางที่ 25 ผลหลังการแยกหนังสือแบบเรียนไว้ต่างหาก

แหล่งความสามารถ	ครูบรรณารักษ์	
	จำนวน ** (N = 89)	ร้อยละ
ผู้ใช้ค้นหาหนังสือแบบเรียนได้สะดวกขึ้น	70	78.7
ครูผู้สอนสามารถใช้หนังสือแบบเรียนเพื่อประกอบ การเรียนการสอนมากขึ้น	54	60.7
บรรณารักษ์ให้บริการได้สะดวกขึ้น	44	49.4
จัดเรียงหนังสือขึ้นชั้นได้ง่ายขึ้น	60	67.4
ทำให้สามารถจัดแบ่งเนื้อหาวิชาตามแบบ สปช. ได้ง่าย	37	41.6

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

** จำนวนประชากรทั้งหมดของแต่ละคำตอบ

จากตารางที่ 25 ผลหลังจากแยกแบบเรียนไว้ต่างหาก พบว่าส่วนมากผู้ใช้ค้นหาหนังสือแบบเรียนได้สะดวกขึ้น จัดเรียงหนังสือขึ้นชั้นได้ง่าย และครูผู้สอนสามารถใช้หนังสือแบบเรียนเพื่อประกอบ การเรียนการสอนมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 78.7, 67.4 และ 60.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 26 เหตุผลของการจัดรวมหนังสือแบบเรียนไว้กับหนังสืออื่น ๆ

เหตุผล	ครูบรรณารักษ์	
	จำนวน ** (N = 14)	ร้อยละ
เพื่อให้ใช้การจัดหมู่แบบเดียวกันกับหนังสือทั่วไป เห็นว่าเป็นหนังสือวิชาการประเภทหนึ่ง เช่นกันจึง ไม่ควรแยกต่างหาก	2	14.3
เดิมจัดรวมไว้กับหนังสือทั่วไปอยู่แล้ว จึงไว้ตามเดิม	5	35.7
เพื่อความสะดวกในการค้นคว้า	4	28.6
อื่น ๆ	9	64.3
	2	14.3

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

** จำนวนประชากรทั้งหมดของแต่ละคำตอบ

จากตารางที่ 26 พบว่า เหตุผลในการจัดรวมหนังสือแบบเรียนไว้กับหนังสืออื่น ๆ ร้อยละ 64.3
ตอบว่าเพื่อความสะดวกในการค้นคว้า รองลงมาเห็นว่าเป็นหนังสือวิชาการประเภทหนึ่ง เช่นกัน
จึงไม่ควรแยกต่างหาก ร้อยละ 35.7

ตารางที่ 27 ระบบการจัดหมู่หนังสือที่ใช้ในห้องสมุดกับระบบการจัดหมู่หนังสือแบบเรียน

N = 103

ระบบการจัดหมู่	การจัดหมู่หนังสือในห้องสมุด		การจัดหมู่หนังสือแบบเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระบบทศนิยมดิวอี้	29	28.2	12	11.6
แบบสัญลักษณ์สี่	4	3.9	9	8.7
แบบกลุ่มประสบการณ์	35	34.0	39	37.9
แบบผสมระหว่างระบบทศนิยมดิวอี้กับ แบบกลุ่มประสบการณ์	27	26.2	14	13.6
ไม่ได้ใช้ระบบใดเลย	6	5.8	-	-
อื่น ๆ	2	1.9	17	16.5
ไม่ตอบ	-	-	12	11.7
รวม	103	100.0	103	100.0

จากตารางที่ 27 พบว่า ระบบการจัดหมู่หนังสือห้องสมุดโรงเรียนที่ครูบรรณารักษ์ใช้มากที่สุดเรียงตามลำดับคือ แบบกลุ่มประสบการณ์ (34.0 %) ระบบทศนิยมของดิวอี้ (28.2 %) และแบบผสมระหว่างระบบทศนิยมของดิวอี้กับแบบกลุ่มประสบการณ์ (26.2%)

ส่วนการจัดหมู่หนังสือแบบเรียนที่ครูบรรณารักษ์เลือกใช้มากที่สุดภายหลังจากแยกหนังสือแบบเรียนออกจากหนังสืออื่น เรียงตามลำดับคือ แบบกลุ่มประสบการณ์ (37.9 %) แบบอื่น ๆ (16.5 %) และแบบผสมระหว่างระบบทศนิยมของดิวอี้กับแบบกลุ่มประสบการณ์ (13.6 %)

ตารางที่ 28 ค่มือที่ใช้ในการให้เลขหมู่หนังสือแบบเรียน

ค่มือ	* ครอบรณารักษ์	
	จำนวน ** (N = 103)	ร้อยละ
ค่มือการจัดหมู่ระบบทศนิยมดิวอี้	43	41.7
ค่มือการให้เลขหมู่หนังสือของ สปช.	56	54.4
ค่มือส่วนตัวที่สร้างขึ้นใช้เองในห้องสมุด	11	10.7
ไม่เคยใช้ค่มือเลย	7	6.8
อื่น ๆ	8	7.8

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

** จำนวนประชากรทั้งหมดของแต่ละคำตอบ

จากตารางที่ 28 พบว่าค่มือที่ครอบรณารักษ์ใช้ในการให้เลขหมู่หนังสือแบบเรียนมากที่สุด คือ ค่มือการให้เลขหมู่หนังสือของ สปช. ร้อยละ 54.4 รองลงมาเป็นค่มือการจัดหมู่ระบบทศนิยมดิวอี้ ร้อยละ 41.7 และจำนวนน้อยที่สุด (6.8 %) ไม่เคยใช้ค่มือเลย

ส่วนครอบรณารักษ์ที่ตอบอื่น ๆ มี 8 คน (7.8 %) นั้น 2 คนให้เหตุผลว่า ไม่มีการจัดหมู่หนังสือแบบเรียน นอกจากนั้นตอบคำตอบละ 1 คน คือ ใช้ค่มือที่ สปช. จัดทำขึ้น, จัดตามโครงการ คนส. ของ สปช., ใช้สีแบ่งหมู่หนังสือ, ใช้ความเหมาะสม, ได้รับคำแนะนำจากครอบรณารักษ์หน่วยงานราชการ และไม่มีปัญหา

ตารางที่ 29 วัสดุกับคู่มือที่ใช้ในการจัดหมู่หนังสือแบบเรียน

N = 103

วัสดุ	* คู่มือการจัดหมู่ที่ใช้					รวม (N=103)
	ดิวิอี (N=43)	สปช. (N=56)	ส่วนตัว (N=11)	ไม่เคยใช้ (N=7)	อื่น ๆ (N=8)	
1. ปกค. สูง หรือ พ.ม.	2 (66.7)	1 (33.3)	-	-	-	3 (2.9)
2. ปรินญาตรีทางการศึกษา	40 (40.8)	54 (55.1)	11 (11.2)	6 (6.1)	8 (8.2)	98 (95.1)
3. ปรินญาโท	1 (50.0)	1 (50.0)	-	1 (50.0)	-	2 (2.0)
รวม	43 (41.7)	56 (54.4)	11 (10.7)	7** (6.8)	8 (7.8)	103 (100.0)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

** = sig

จากตารางที่ 29 พบว่า ครูบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ร้อยละ 54.4 เลือกใช้คู่มือการให้เลขหมู่แบบกลุ่มประสบการณ์ของ สปช. ร้อยละ 41.7 เลือกใช้คู่มือการจัดหมู่ระบบทศนิยมดิวิอี และใช้คู่มือส่วนตัวร้อยละ 10.7

ตารางที่ 30 หลักการให้เลขเรียกหนังสือที่ใช้กับระบบต่าง ๆ

N = 103

หลักการ	ครูบรรณารักษ์	
	จำนวน	ร้อยละ
นำเลขเรียกหนังสือทั้งระบบมาใช้	28	27.2
ใช้เฉพาะเลขหมู่หนังสือทั้งหมด	40	38.8
ตัดเลขหมู่หนังสือให้สั้นลงทุกครึ่ง	8	7.8
ตัดเลขหมู่หนังสือออกบางครั้ง	18	17.5
อื่น ๆ	9	8.7
รวม	103	100.0

จากตารางที่ 30 พบว่า ครูบรรณารักษ์จำนวนมากที่สุด (38.8 %) มีหลักการให้เลขเรียกหนังสือ โดยการให้เฉพาะเลขหมู่หนังสือ รองลงมาครูบรรณารักษ์ (27.2 %) เลือกใช้เลขเรียกหนังสือ ซึ่งประกอบด้วยเลขหมู่หนังสือและเลขผู้แต่ง

ส่วนบรรณารักษ์ที่ตอบว่าอื่น ๆ นั้น จำนวน 8 ใน 9 คน ตอบว่า ไม่ได้กำหนดเลขเรียกหนังสือ ที่เหลืออีก 1 คน ตอบว่า ใช้เลขทะเบียนหนังสือแทนเลขเรียกหนังสือ

ตารางที่ 31 ขนาดของโรงเรียนกับระบบการจัดหมู่หนังสือแบบเรียน

N = 91

จำนวนนักเรียน	ระบบการจัดหมู่หนังสือแบบเรียน						
	D.C. (N=12)	L.C.	สัญลักษณ์ (N=9)	สปช. (N=39)	ผสม (N=14)	อื่น ๆ (N=17)	รวม (N=91)
1. ต่ำกว่า 120 คนลงมา	2 (40.0)	-	1 (20.0)	1 (20.0)	-	1 (20.0)	5 (5.5)
2. 121 - 300 คน	4 (12.1)	-	5 (15.2)	13 (39.4)	7 (21.1)	4 (12.1)	33 (36.3)
3. 301 - 600 คน	2 (5.9)	-	2 (5.9)	18 (52.9)	4 (11.8)	8 (23.5)	34 (37.4)
4. 601 - 900 คน	1 (25.0)	-	-	2 (50.0)	-	1 (25.0)	4 (4.4)
5. 901 - 1,200 คน	3 (60.0)	-	-	-	1 (20.0)	1 (20.0)	5 (5.5)
6. 1,200 - 1,500 คน	-	-	-	2 (66.7)	-	1 (33.3)	3 (3.3)
7. มากกว่า 1,501 คน	-	-	1 (14.3)	3 (42.9)	2 (28.6)	1 (14.3)	7 (7.7)
รวม	12 (13.2)	-	9 (9.9)	39 (42.9)	14 (15.4)	17 (18.7)	91 (100)

จากตารางที่ 31 พบว่า ครูบรรณารักษ์จากโรงเรียนขนาดต่าง ๆ กัน เลือกใช้ระบบการจัดหมู่แบบ สปช. มากที่สุด (42.9 %) สามารถคิดเป็นสัดส่วนได้ คือ โรงเรียนที่มีขนาดแบบที่ 3 มีนักเรียน 301 - 600 คน นั้น เลือกใช้การจัดหมู่แบบ สปช. ร้อยละ 52.9 และร้อยละ 39.4 คือคำตอบของโรงเรียนแบบที่ 2 นักเรียน 121 - 300 คน

ตอนที่ 3

3.1 ความสามารถในการกำหนดเลขหมู่หนังสือแบบเรียน (ตารางที่ 32-33)

ครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีร้อยละของความสามารถในการกำหนดเลขหมู่หนังสือแบบเรียนได้ทุกครั้งและสามารถกำหนดได้บางส่วนจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 31.1) บรรณารักษ์จำนวนน้อยเท่านั้นที่แทบจะไม่สามารถกำหนดเลขหมู่หนังสือแบบเรียนได้เลย นอกจากนี้กลุ่มวิชาที่มีปัญหาในการจัดหมู่หนังสือในความเห็นของครูบรรณารักษ์ คือ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (ร้อยละ 21.3)

3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดหมู่หนังสือแบบเรียน (ตารางที่ 34-35)

ครูบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดหมู่หนังสือแบบเรียนที่ใช้ในห้องสมุดโรงเรียน สปช.ว่า ระบบการจัดหมู่หนังสือแบบเรียนที่เหมาะสมนั้นควรมี สัญลักษณ์สั้น สามารถสื่อความหมายได้กระชับรัดชัดเจน และง่ายต่อการจำ (ร้อยละ 28.2) อยู่ในระดับเหมาะสมมาก คือ มีการเรียงลำดับหมวดวิชาที่แบ่งย่อย (ร้อยละ 40.8) ครูบรรณารักษ์ร้อยละ 10.7 ให้ความเห็นว่าการจัดหมู่หนังสือแบบเรียนซึ่งเหมาะสมน้อย คือ มีการเว้นที่ไว้สำหรับวิชาที่เกิดขึ้นใหม่ได้เอง และระดับที่ไม่เหมาะสมเลยคือ ตรีชนนี้ไม่มีความละเอียด

สรุปได้ว่า ระบบการจัดหมู่หนังสือแบบเรียนตามความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ คือ ต้องใช้สัญลักษณ์ที่สั้น สามารถสื่อความหมายได้กระชับรัดชัดเจน และจำง่ายเป็นสำคัญ นอกจากนั้นควรมีการเรียงลำดับหมวดวิชาที่แบ่งย่อยให้เป็นที่ไปตามทฤษฎีทางวิชาการ และมีความละเอียดในหมวดวิชาที่แบ่งย่อย

ส่วนที่เกี่ยวกับความเห็นของครูบรรณารักษ์ที่มีต่อระบบการจัดหมู่หนังสือแบบเรียนนั้น ปรากฏว่า การจัดหมู่แบบกลุ่มประสบการณ์มีผู้เห็นว่า มีความเหมาะสมจำนวนมากที่สุด (39 คน) รองลงมา คือการจัดหมู่แบบผสมระหว่างระบบทศนิยมของดิวี่กับแบบกลุ่มประสบการณ์ (14 คน) และระบบทศนิยมของดิวี่ (12 คน) ดังแสดงในตารางที่ 35

3.3 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดหมู่หนังสือแบบเรียน (ตารางที่ 36)

จากการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดหมู่หนังสือแบบเรียน สิ่งที่เป็นปัญหามากที่สุดและเป็นปัญหามากสำหรับครูบรรณารักษ์ คือ บุคลากรมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบงานหลายอย่างทำให้มีเวลาทำงานห้องสมุดน้อย ส่วนที่เป็นปัญหาระดับปานกลาง คือ เรื่องคู่มือการจัดหมู่ที่ใช้อยู่นั้นยังเป็นคู่มือที่ไม่เหมาะสม ปัญหาในการทำงานที่อยู่ในระดับน้อยก็คือ ระบบการจัดหมู่หนังสือแบบเรียนที่ใช้อยู่นั้นเป็นปัญหาในการจัดเรียงหนังสือขึ้นชั้นและการให้บริการ และส่วนที่เป็นปัญหาน้อยที่สุด คือ คู่มือเป็นภาษาต่างประเทศ ทำให้เข้าใจยาก เพราะในทางปฏิบัติแล้วครูบรรณารักษ์จะใช้คู่มือการจัดหมู่ฉบับแปลเป็นภาษาไทยในการให้เลขหมู่หนังสือแบบเรียน

3.4 ระบบที่เหมาะสมที่สุดตามความเห็นของครูบรรณารักษ์ (ตารางที่ 37)

ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ระบบการจัดหมู่แบบผสมระหว่างระบบทศนิยมของดิวอ์กับแบบกลุ่มประสบการณ์ และแบบกลุ่มประสบการณ์ เป็นระบบการจัดหมู่หนังสือที่ครูบรรณารักษ์มีความเห็นว่า เป็นระบบที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการจัดหมู่หนังสือแบบเรียน



ตารางที่ 32 ความสามารถในการกำหนดเลขหมู่หนังสือแบบเรียน

N = 103

การกำหนดเลขหมู่	ครูบรรณารักษ์	
	จำนวน	ร้อยละ
กำหนดได้ทุกครั้ง	32	31.1
กำหนดได้เป็นส่วนมาก	27	26.2
กำหนดได้บางส่วน	32	31.1
แทบจะกำหนดไม่ได้เลย	6	5.8
อื่น ๆ	6	5.8
รวม	103	100.0

จากตารางที่ 32 พบว่า ครูบรรณารักษ์จำนวนมากที่สุดสามารถกำหนดเลขหมู่หนังสือแบบเรียนได้ทุกครั้ง และกำหนดได้บางส่วน มีจำนวนเท่ากัน (31.1 %) และครูบรรณารักษ์จำนวนน้อยที่สุด (5.8 %) กำหนดเลขหมู่เองแทบจะไม่ได้เลย

ตารางที่ 33 กลุ่มวิชาที่มีปัญหาในการจัดหมู่หนังสือ ตามความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์

N = 103

การกำหนดเลขหมู่	ครูบรรณารักษ์	
	จำนวน	ร้อยละ
1. กลุ่มทักษะภาษาไทย	3	3.0
2. กลุ่มทักษะคณิตศาสตร์	-	-
3. กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	22	21.3
4. กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย	15	14.6
5. กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ	5	4.8
6. กลุ่มประสบการณ์พิเศษ	4	3.8
7. อื่น ๆ	12	11.7
8. ไม่ตอบ	42	40.8
รวม	103	100.0

จากตารางที่ 33 พบว่าในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 22 คน ร้อยละ 21.3 มีความเห็นว่ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมีปัญหาในการจัดหมู่หนังสือแบบเรียนมากที่สุด เนื่องจากเนื้อหาของกลุ่มวิชาได้รวมวิชาต่าง ๆ ไว้ด้วยกัน เช่น ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ สุขศึกษา วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม ไฟฟ้า ฯลฯ ทำให้ครูบรรณารักษ์ไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าจะจัดเข้ากลุ่มวิชาใด และไม่สามารถให้เลขเรียกหนังสือให้ละเอียดเฉพาะเจาะจงลงไปได้ บางเนื้อหาสามารถจัดเข้ากลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยได้ ส่วนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ครูบรรณารักษ์เห็นว่ามีปัญหา ร้อยละ 14.6 และกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์เป็นกลุ่มวิชาที่ไม่มีปัญหา

ตารางที่ 34. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดหมู่หนังสือแบบเรียน

รายการ	ระดับความเหมาะสม										รวม (N=103)	ร้อยละ
	เหมาะสมที่สุด (4)	เหมาะสมมาก (3)	เหมาะสมปานกลาง (2)	เหมาะสมน้อย (1)	ไม่เหมาะสมเลย (0)							
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. ความสมบูรณ์ครอบคลุมทุกสาขาวิชา	19	18.4	45	43.7	30	29.1	5	4.9	4	3.9	103	100
2. การเรียงลำดับหมวดวิชาที่แบ่งย่อยเป็นไปตามทฤษฎีวิชาการ	12	11.7	53	51.5	29	28.2	5	4.9	4	3.9	103	100
3. มีความละเอียดในหมวดวิชาที่แบ่งย่อย	7	6.8	44	42.7	42	40.8	5	4.9	5	4.9	103	100
4. มีความยืดหยุ่น สามารถเพิ่มเติม ขยายสื่อลักษณะได้	10	9.7	49	47.6	34	33.0	3	2.9	7	6.8	103	100
5. มีการเว้นที่ไว้สำหรับวิชาที่เกิดขึ้นใหม่ได้เอง	3	2.9	46	44.7	38	36.9	11	10.7	5	4.9	103	100
6. สีสัน กระดาษ และแจ่มง่าย	29	28.2	46	44.7	20	19.4	3	2.9	5	4.9	103	100
7. มีคำอธิบายศัพท์วิชาการอย่างชัดเจน	13	12.6	43	41.7	36	35.0	7	6.8	4	3.9	103	100
8. มีคำอธิบายวิธีใช้แผนการจัดหมู่ที่เข้าใจง่าย	19	18.4	47	45.6	29	28.2	5	4.9	3	2.9	103	100
9. ความละเอียดของกระดาษ	6	5.8	43	41.7	39	37.9	7	6.8	8	7.8	103	100
10. คู่มือการจัดหมู่หาซื้อง่าย	10	9.7	40	38.8	40	38.8	6	5.8	7	6.8	103	100

จากตารางที่ 34 พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการจัดหมู่หนังสือแบบเรียนที่ใช้ว่า ระบบที่มีความเหมาะสมที่สุด (28.2 %) ต้องมีสีสัน กระดาษ และแจ่มง่าย ร้อยละ 51.5 ตอบว่าเหมาะสมมาก หรือ มีการเรียงลำดับหมวดวิชาที่แบ่งย่อยเป็นไปตามทฤษฎีทางวิชาการ ร้อยละ 40.8 เห็นว่าเหมาะสมปานกลาง เว้นที่ไว้สำหรับวิชาที่เกิดขึ้นใหม่ได้เอง และความละเอียดของกระดาษอยู่ในระดับที่ไม่เหมาะสมเลย (7.8 %)

ตารางที่ 35 ความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อระบบการจัดหมู่หนังสือแบบเรียนแบบต่าง ๆ

N = 103

ระบบการจัดหมู่ หนังสือแบบเรียน	ระดับความเหมาะสม					รวม (N=103)
	ไม่เหมาะสม	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
ระบบทศนิยมดิวอี้	-	-	2	9	1	12
			1.9	8.7	1.0	11.6
แบบสัญลักษณ์สี่	-	1	3	5	-	9
		1.0	2.9	4.8		8.7
แบบกลุ่มประสบการณ์	-	1	16	22	-	39
		1.0	15.5	21.4		37.9
แบบผสมระหว่างระบบทศนิยมดิวอี้ กับแบบกลุ่มประสบการณ์	-	-	6	8	-	14
			5.8	7.8		13.6
อื่น ๆ	3	1	8	5	-	17
	2.9	1.0	7.8	4.8		16.5
ไม่ตอบ	-	-	6	5	1	12
			5.8	4.8	1.0	11.6
รวม	3	3	41	54	2	103
	2.9	2.9	39.8	52.4	1.9	100

จากตารางที่ 35 ครูบรรณารักษ์จำนวนมากที่สุด (22 คน) มีความเห็นว่า การจัดหมู่แบบกลุ่มประสบการณ์มีความเหมาะสมมาก รองลงมา 16 คน เห็นว่า การจัดหมู่แบบดังกล่าวมีความเหมาะสมปานกลาง ส่วนแบบผสมระหว่างระบบทศนิยมดิวอี้กับแบบ สปช. ครูบรรณารักษ์เห็นว่า เป็นระบบที่เหมาะสมมาก 8 คน นอกนั้น 6 คนเห็นว่า เหมาะสมปานกลาง นอกจากนี้ครูบรรณารักษ์ 12 คน ที่เลือกระบบทศนิยมดิวอี้ จำนวน 9 คนเห็นว่า ระบบดังกล่าวมีความเหมาะสมมาก 2 คนเห็นว่า มีความเหมาะสมปานกลาง ที่เหลือ 1 คนเห็นว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด

ตารางที่ 36 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดพิมพ์หนังสือแบบเรียน

รายการ	ระดับปัญหาและอุปสรรค										รวม (N=103)	ร้อยละ
	ปัญหามากที่สุด (4)		ปัญหามาก (3)		ปัญหาปานกลาง (2)		ปัญหาน้อย (1)		ไม่มีปัญหา (0)			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. ระบุที่ใช้ไม่เหมาะสมกับหนังสือแบบเรียน	6	5.8	17	16.5	33	32.0	31	30.1	16	15.5	103	100
2. ไม่สะดวกในการจัดเรียงหนังสือขึ้นชั้นและการให้บริการ	1	1.0	16	15.5	29	28.2	40	38.8	17	16.5	103	100
3. การแบ่งหมู่ย่อยไม่ละเอียด ไม่เฉพาะเจาะจง	4	3.9	24	23.3	35	34.0	29	28.2	11	10.7	103	100
4. สัญลักษณ์ที่ใช้มีความซับซ้อนและสับสน	4	3.9	15	14.6	31	30.1	36	35.0	17	16.5	103	100
5. ไม่มีตราชพี/ช	12	11.7	14	13.6	28	27.2	34	33.0	15	14.6	103	100
6. มีตราชพีแต่ไม่ละเอียดพอ	7	6.8	19	18.4	31	30.1	28	27.2	18	17.5	103	100
7. คู่มือเป็นภาษาต่างประเทศ ทำให้เข้าใจยาก	7	6.8	23	22.3	19	18.4	22	21.4	32	31.1	103	100
8. มีคู่มือการจัดหมู่แต่ไม่เหมาะสม	3	2.9	12	11.7	38	36.9	32	31.1	18	17.5	103	100
9. บุคลากรในห้องสมุดขาดความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์	33	32.0	23	22.3	18	17.5	13	12.6	16	15.5	103	100
10. บุคลากรมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบหลายอย่างทำให้มีเวลาทำงานห้องสมุดน้อย	49	47.6	26	25.2	14	13.6	10	9.7	4	3.9	103	100

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 36 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานเกี่ยวกับการจัดพิมพ์หนังสือแบบเรียนของครูบรรณารักษ์ โรงเรียนประถมศึกษา สปช. ที่เป็นปัญหามากที่สุดและเป็นปัญหาบุคลากรมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบหลายอย่าง ทำให้มีเวลาทำงานห้องสมุดน้อย รองลงมาเป็นปัญหาปานกลาง คือ มีคู่มือการจัดหมู่แต่ไม่เหมาะสม ส่วนที่เป็นปัญหาน้อย คือ ไม่สะดวกในการจัดเรียงหนังสือขึ้นชั้นและการให้บริการ และที่เป็นปัญหาน้อยที่สุด คือ คู่มือเป็นภาษาต่างประเทศ ทำให้เข้าใจยาก

ตารางที่ 37 ระบบที่เหมาะสมที่สุดตามความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์

N = 103

ระบบการจัดหมู่	ครูบรรณารักษ์	
	จำนวน	ร้อยละ
ระบบทศนิยมดิวอี้	14	13.6
แบบสัญลักษณ์สี	19	18.4
แบบกลุ่มประสบการณ์ (สปช.)	30	29.1
แบบผสมระหว่างระบบทศนิยมดิวอี้กับแบบ สปช.	31	30.1
อื่น ๆ	9	8.8
รวม	103	100.0

จากตารางที่ 37 พบว่า ระบบการจัดหมู่หนังสือแบบเรียนที่ครูบรรณารักษ์คิดว่าเหมาะสมที่สุด คือ แบบผสมระหว่างระบบทศนิยมดิวอี้กับแบบกลุ่มประสบการณ์ และแบบกลุ่มประสบการณ์ คือ ร้อยละ 30.1 และ 29.1 ตามลำดับ